

Täysistunto

Torstai 7.11.2024 klo 16.00—20.57

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain, metsästyslain 89 §:n ja kalastuslain 99 ja 108 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 34/2024 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 9/2024 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 9/2024 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Esittelypuheenvuoro, valiokunnan puheenjohtaja Simula, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.30 Jenna Simula ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan siis muutettavaksi Metsähallituksen erävalvonnasta annettua lakia, metsästyslakia ja kalastuslakia. Tavoitteena on tehostaa erävalvontaa sekä erityisesti metsästyks- ja kalastuslainsäädännön noudattamista. Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena sekä puoltaa siihen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä muutettuina. Mietintöön sisältyy lausumavastalause. Esittelen nyt valiokunnan mietinnön.

Ehdotetun lain mukaan erätarkastajalla on rikoksesta epäillyn kiinniottamisen yhteydessä oikeus ottaa haltuunsa esine pakkokeinolaissa tarkoitettua takavarikointia tai laite-etsintää varten, jos asia ei siedä viivytystä. Lisäksi ehdotetaan oikeutta kieltää pääsy tietyille alueelle tai tutkittavana olevan kohteen lähelle, esineen siirtäminen tai muu vastaava toimenpide, jos se on tarpeen esitutinnan turvaamiseksi. Erätarkastajalle ehdotetaan oikeutta antaa yksittäistapauksessa jokaista velvoittavia, erävalvontatehtävän toteuttamiseksi tarpeellisia käskyjä ja kieltoja laissa säädettyjen toimivaltuuksien käytön yhteydessä. Tähän liittyen käskyn tai kiellon noudattamatta jättäminen ehdotetaan säädettyväksi niskoitteluna rangaistavaksi. Kalastuslaissa säädettyä valvontaviranomaisen tarkastusoikeutta ehdotetaan laajennettavaksi siten, että viranomaisella on mahdollisuus tietyin edellytyksin saada nähtäväkseen henkilön mukana olevissa tavaroissa oleva saalis ja pyyntivälineet. Metsästyslakiin ehdotetaan lisättäväksi vastaava säännös tarkastusoikeudesta.

Erävalvonnan toimialue rajautuu erävalvontalain 11 §:ssä säädettyin poikkeuksin valtion maa- ja vesialueisiin. Erävalvonnalla tarkoitetaan muun muassa metsästystä, kalastusta, luonnonsuojelua ja luonnonvaraisten eläinten kohtelua koskevien säännösten noudattamisen valvontaa. Erätarkastajat ovat poliisitaustaisia virkasuhteessa valtioon olevia henkilöitä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2024 vp

Kaiken kaikkiaan erävalvontaviranomaisten toimivaltuuksiin ehdotetut muutokset tehostavat erävalvontaa ja parantavat erätarkastajien toimintaedellytyksiä. Lausuntopalautteen mukaan esitetyt muutokset ovat positiivisia ja tarpeellisia. Tehokas luonnonvaralainsäädäntö edellyttää viranomaisten yhteistoiminnan kannalta asianmukaisia ja riittäviä toimivaltuuksia. Lakia ja pyyntirajoituksia noudattavien metsästäjien etu on, että sääntöjä noudatetaan kestävästi riistatalouden turvaamiseksi. Valiokunta korostaa, että salametsästyksiksi kutsutulla toiminnalla ei ole mitään tekemistä laillisen ja vastuullisen metsästyksen kanssa.

Valiokunta kiinnittää huomiota voimassa olevan erävalvontalain 4 §:ään, jonka sisältämät periaatteet ohjaavat myös esityksessä ehdotettujen uusien toimivaltuuksien käyttöä. Sen mukaan erävalvontaan kuuluvat tehtävät on suoritettava asiallisesti, puolueettomasti ja sovellettavuutta edistäen. Tehtävästä ei saa aiheutua suurempaa haittaa tai vahinkoa kuin erävalvonnan toteuttamiseksi on välttämätöntä.

Esityksen käsittelyn yhteydessä on noussut esiin kysymys siitä, tuleeko Metsähallituksen erätarkastajien toimivalta ulottaa yksityisille maa- ja vesialueille. Hallituksen esitykseen ei sisälly ehdotusta erätarkastajan alueellisen toimivallan ulottamisesta yksityisille maa- ja vesialueille. Erätarkastajien keskeinen tehtävä on valvoa valtion alueiden käyttöä. Toimialueen laajentaminen valtakunnalliseksi merkitsisi huomattavaa lisäresurssien tarvetta ottaen huomioon erätarkastajien vähäinen lukumäärä sekä koko toiminnan organisoimisen tarkastelua.

Yksityisillä maa-alueilla metsästyksen valvonta kuuluu maa-alueen omistajalle ja metsästysoikeuden haltijalle. Lisäksi riistanhoitoyhdistykset hoitavat metsästyksen valvontaa toimialueillaan. Metsästysseurojen toiminnassa noudatetaan siten omavalvontaa. Metsästystä valvovat myös poliisi, Rajavartiolaitos ja tulliviranomaiset omalla toimialallaan. Valiokunta korostaa riistanhoitoyhdistysten ja metsästysseurojen merkittävää roolia metsästyslainsäädännön noudattamisen valvonnassa sekä hyvän metsästystavan edistämisessä muun muassa koulutuksen ja omavalvonnan keinoin.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi kalastuksen ja metsästyksen valvonnan tehostamiseksi valvontaviranomaisen oikeudesta tarkastaa henkilön mukana olevat tavarat. Tavaroiden tarkastus voidaan tehdä, jos on syytä epäillä, että metsästystä tai kalastusta koskevia säännöksiä tai määräyksiä on rikottu. Tarkastuksen syy voi perustua esimerkiksi tarkastettavan käytökseen tai kertomukseen taikka sivulliselta saatua vihjeeseen. On huomattava, että perättömien ilmiantojen tekeminen häirintätarkoituksessa voi täyttää niskoittelun tunnusmerkistön.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan tarkastusoikeutta koskevaa sääntelyä on välttämätöntä täsmentää siten, että siinä säädetään tarkemmin, minkälaisen metsästystä tai kalastusta koskevien säännösten tai määräysten rikkomista koskeva epäily voi oikeuttaa tarkastusoikeutta koskevan toimivaltuuden käyttämiseen. Henkilökohtaista koskemattomuutta rajoittavan lain tulee olla täsmällinen ja tarkkarajainen sekä muutenkin täyttää perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset, kuten vaatimukset rajoitusten hyväksyttävyydestä ja oikeasuhtaisuudesta.

Maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa, että käskyvaltaa ja rangaistussäännöstä täsmennetään perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella. Niskoittelua ja käskyvaltaa koskien valiokunta ehdottaa niin ikään täsmennyksiä yksityiskohtaisissa perusteluissaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2024 vp

Valiokunta pitää metsästysrikosten ennaltaehkäisyä ja selvittämistä erittäin tärkeänä ja korostaa, että metsästyksessä tulee noudattaa lakeja ja määräyksiä. Valtaosa metsästäjistä näin toimiikin, ja he kunnioittavat lainsäädäntöä ja lupaehtoja tunnontarkasti.

Valiokunnan saaman lausunnon mukaan esimerkiksi vuonna 2022 riistanhoitomaksun suoritti noin 306 000 metsästäjää, joista 195 000 metsästi. Pienriistajahdissa kävi 160 000 metsästäjää, ja aktiivisia metsästyspäiviä pienriistajahdissa kertyi lähes 2,5 miljoonaa. Hirvieläinjahtiin osallistui noin 116 000 metsästäjää, ja metsästyspäiviä kertyi runsaat 1,7 miljoonaa. Kuitenkin metsästys- ja ampuma-aselainsäädännön noudattamisen rikkomuksiin liittyvät tapaukset ovat jääneet vähäisiksi metsästäjien lukumäärään ja metsästystapahtumien määrään suhteutettuna.

Arvoisa puhemies! Valiokunta kiinnitti käsittelyn aikana huomiota myös niin kutsutun Tracker-paikannussovelluksen käyttöön erävalvonnassa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan sovelluksen käyttöä ei pidetä tarkoituksenmukaisena keinona erävalvonnassa. Muussa tapauksessa on olemassa vaara, että metsästyksen keskeytyksen pelossa metsästäjät jättävät hyödyntämättä paikannussovelluksen turvaominaisuuksia. Valiokunta pitää tärkeänä, että muulla kuin epäilyyn perustuvalla rutiiniluonteisella valvonnalla häiritään mahdollisimman vähän luvallista metsästystä, etenkin käynnissä olevaa jahtia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

18.39 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys Metsähallituksen erävalvonnan muuttamisesta, jonka tarkoituksena on tehostaa erävalvontaa, on jäämässä tyhjäksi, jos erätarkastajien alueellista toimivaltaa ei laajenneta koskemaan valtion alueiden lisäksi myös yksityismaita.

Alueellisen toimivallan laajentaminen oli sisällytetty lausuntokierroksella olleeseen valtioneuvoston alkuperäiseen esitysluonnokseen, mutta lisäys poistettiin lopullisesta esityksestä, ja tämä on kriittinen heikennys. Näin on todennut myös muun muassa Poliisihallitus. Niin Metsähallitus kuin Poliisihallitus ovat todenneet, että erätarkastajien toimivallan rajaaminen valtion omistamille maille on liian suppea luonnonvararikollisuuden kitkemisen kannalta. Valvontaa ei nykyisen toimivaltarajauksen puitteissa pystytty harjoittamaan myöskään sirpalealueilla, joissa valtion hallinnassa olevat alueet ovat pirstaloituneina yksityisessä omistuksessa olevien alueiden kanssa.

Itse asiassa tällaisia alueita on paljon. Salametsästäjät totta kai valitsevat rikollisen toimintansa kohteeksi ne alueet, joilla erätarkastajilla ei ole valtuuksia suorittaa valvontaa. He tietävät, että riski salametsästyksestä kiinnijäämiseksi on lähes olematon. Suppea toimivaltarajaus on todellakin jättämässä yksityiset maa- ja vesialueet laittoman metsästyksen ja kalastuksen turvasatamiksi. Me kaikki muistamme vuosien 2019—2021 Savukukko-salametsästysvyöhykseen, jonka aikana 34 epäillyn joukko surmasi ja haavoitti lukemattomia rauhoitettuja suurpetoja ja lintuja. Kaikki noista metsästysrikoksista tapahtuivat yksityisten tai yritysten omistamilla maa-alueilla.

Toimivallan laajentamista ei voi perustellusti vastustaa organisoimisen vaikeuden näkökulmasta. Ennen vuonna 2005 voimaan tullutta nykyistä erävalvontalakia poliisikoulutetuille erätarkastajille myönnettiin erityiset poliisivaltuudet, jotka olivat voimassaan kunakin poliisilaitoksen alueella riippumatta maa- tai vesialueen omistuksesta.

On myös täyttä höllyä väittää, että toimivallan laajentaminen olisi lain hengen vastainen. Lain tarkoitus on nimenomaan ennalta ehkäistä ja selvittää alueiden käyttöön liitty-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2024 vp

viä rikoksia, toisin sanoen mahdollistaa erävalvonta luonnonvararikollisuuden kitkemiseksi. Erävalvojille myönnettyillä vajailla toimivaltuuksilla erävalvontalain perimmäinen tarkoitus ei tule onnistumaan, ja kyllä toimivallan laajentamisen ohella valvonnan resursseja tulee lisätä, jotta laki palvelisi tarkoitustaan.

Esitänkin, että Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain 11 § hyväksytään muutosesitykseni mukaisena. — Kiitos, puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

18.42 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen esityksen tavoitteena on tehostaa Metsähallituksen erävalvontaa sekä erityisesti metsästys- ja kalastuslainsäädännön noudattamista.

Metsästys- ja kalastuslupien kysynnän ja luonnon virkistyskäytön kasvaessa myös erävalvonnan merkitys kasvaa. Metsästyksen ja kalastukseen liittyvissä rikoksissa kiinnijäämisen riski on todella pieni. Valvontaa tehostamalla riskiä pyritään kasvattamaan, jotta se toimisi pidäkkeenä näihin rikoksiin ryhtymiseen.

Salametsästyksen kitkemiseen tarvitaan nykyistä tehokkaampia keinoja. Valvonnan tehostaminen ja asianmukaisten toimivaltuuksien turvaaminen viranomaisille on tärkeää luonnonvaraisten eläinten hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta. Tehokkaalla valvonnalla on tärkeä rooli metsästyksen ja kalastukseen liittyvien eläinsuojelurikosten torjumisessa sekä eläinten kärsimyksen ehkäisemisessä.

Kun poliisin voimavarat ovat rajalliset ja keskittyneet kaupunkeihin ja taajamiin, on erävalvonnasta vastaavien erätarkastajien toimintaedellytysten vahvistamisen merkitys entisestään korostunut. Tehokkaan erävalvonnan kannalta on olennaista, että erävalvojilla on riittävät toimivaltuudet. On tärkeää, että valvontaa tehostamalla annamme yhteiskuntana yksiselitteisen viestin siitä, että luonnonvararikokset, kuten salametsästys, ovat jyrkästi tuomittavia.

Tehokas valvonta edellyttää riittävää resursointia sekä asianmukaisia ja riittäviä toimivaltuuksia. Hyvää on, että tällä hallituksen esityksellä toimivaltuuksia laajennetaan muun muassa siten, että erätarkastaja voi tarkastaa epäillyn tavarat ja erätarkastajaan kohdistuva niskoittelu säädetään rangaistavaksi.

Valitettavaa on kuitenkin se, että lausuntokierroksen jälkeen esityksestä poistettiin pykälä, joka olisi laajentanut erätarkastajien alueellisen toimivallan myös yksityisomistuksessa oleville maille. Tämä poisto tehtiin oikeusministeriön lausunnon pohjalta, mutta pykälä oli siis maa- ja metsätalousministeriön alkuperäisessä esityksessä mukana. Poisto on valitettava, koska salametsästystä esiintyy edelleen etenkin syrjäseuduilla.

Tässä jo edustaja Honkasalo viittasi tähän Pohjois-Savossa, Lapinlahdella, tapahtuneeseen laajaan salametsästysvyvyhtiin, jossa epäiltyjä tekijöitä oli peräti 34 ja salametsästäjät ampuivat muun muassa lukuisia rauhoitettuja suurpetoja ja lintuja. Paljastuneet tapaukset ovat kuitenkin vain jäävuoren huippu. Salametsästyksessä on kyse piilorikollisuudesta, josta vain pieni osa tulee viranomaisten tietoon.

Ongelma siis on, ettei nykyinen lainsäädäntö eikä nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys käytännössä salli erätarkastajien ennalta estävää valvontaa yksityisten omistamilla maa-alueilla. Tämä vaikeuttaa valvontaa erityisesti siellä, missä valtion hallinnassa olevat maa- ja vesialueet ovat pirstoutuneina yksityisessä omistuksessa olevien alueiden kanssa. On ilmeinen vaara, että laiton eläinten tappaminen ja salametsästys tapahtuvat valtaosin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2024 vp

alueilla, joille erätarkastajien valvonta ei ulotu, ja ilman aktiivisen valvonnan mahdollisuutta näiden rikosten ilmitulo on hyvin satunnaista.

Ja kuten edustaja Honkasalo tässä totesi, tämän pykälän poistoa kritisoi muun muassa Poliisihallitus, joka toteaa maa- ja metsätalousvaliokunnalle antamassaan lausunnossa, että valvontaoikeuden poisto yksityisomistuksessa olevilta mailta on selkeä heikennys sekä käytännön näkökulmasta että erätarkastajien ja poliisin välisen yhteistyön näkökulmasta.

Arvoisa puhemies! Lopuksi nostan esiin myös huolen Metsähallituksen toimesta hoidettavan erävalvonnan resursseista. Ne ovat lakisääteisiin tehtäviin suhteutettuna varsin rajalliset, kun erätarkastajia on koko maassa 13 ja yhden erätarkastajan valvottavana miljoona hehtaaria. Tämäkin perustelee sitä, että erätarkastajien toimintaa kannattaa kaikin mahdollisin keinoin tehostaa. Yksi keskeinen keino siihen on valvonnan salliminen myös yksityisillä mailla, jolloin valvontaa voidaan kohdentaa maanomistusrajoista huolimatta sinne, missä salametsästystä epäillään tapahtuvan.

Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Honkasalon tekemää pykälämuutosesitystä erätarkastajien alueellisen toimivallan laajentamisesta myös yksityisomistuksessa oleville maa-alueille.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kinnari.

18.47 Teemu Kinnari kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajat! Tänään käsittelemme ehdotusta Metsähallituksen erävalvontalain uudistamisesta, ja kuten kuultu, kyseessä on laki, jonka avulla pyritään tehostamaan valtion hallinnoimilla alueilla tapahtuvaa luonnonvarojen käyttöä ja turvaamaan lainmukainen toiminta metsästyksen ja kalastuksen osalta.

Tämä lakiesitys tuo mukanaan uudistuksia, jotka parantavat erätarkastajan mahdollisuuksia puuttua rikkomuksiin ja varmistavat heidän toimintansa oikeudellista suojaa ja tehokkuutta. Esityksen mukaan erätarkastajille annettaisiin lisää toimivaltuuksia. Heillä olisi oikeus ottaa tiettyssä tilanteessa haltuun esineitä, mikäli niiden säilyminen on tärkeää tutkintatyön kannalta. Tämä tarkoittaa esimerkiksi koirien paikannuslaitteita tai riistakameeroita, joita on käytetty mahdollisesti lainvastaiseen toimintaan. Lisäksi erätarkastajille annetaan oikeus rajoittaa pääsyä tietyille alueelle tutkinnan turvaamiseksi, ja tällä pyritään parantamaan tutkintatyön tehokkuutta erityisesti syrjäisillä seuduilla, joilla ei ole aina saatavilla virka-apua.

Erätarkastajan toiminnan tulee olla lainmukaista ja tehokasta mutta samalla sovinnollista ja asiallista. On ensiarvoisen tärkeää, että heidän valtuutensa on määritelty tarkasti ja suhteessa valvonnan kiireellisyyteen ja tärkeyteen. Valiokunta on huomioinut myös kansalaisten oikeusturvan varmistamisen ja painottaa, että valvontatoimenpiteiden tulee olla perusteltuja ja suhteutettuja tilanteeseen. Esityksessä ehdotetaan, että erätarkastajan antaman käskyn tai kiellon noudattamatta jättäminen katsottaisiin niskoitteluksi, josta seuraa myös rangaistus. Tällainen toimivaltuus on erityisen tarpeellinen syrjäisillä seuduilla, joilla erätarkastajat työskentelevät itsenäisesti. Näin varmistamme, että erätarkastajan antama käsky turvaa esitutkinnan etenemisen. Ja kuten kuultu, niskoittelun kriminalisointi olisi siten myös yhdenmukaista muiden viranomaisten kanssa.

Arvoisa rouva puhemies! Valiokunta on saanut lausuntoja siitä, että näitä erätarkastajan lisääntyneitä valtuuksia on säädeltävä tarkasti. Perustuslakivaliokunta on korostanut, että sääntelyn tulee olla tarkkarajaista ja laillisuusperiaatteiden mukaista, jotta oikeusvaltion

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2024 vp

periaatteet toteutuvat. Tässä lakiesityksessä korostetaan, että erätarkastajan tulee toimivaltansa rajoissa pyrkiä ensisijaisesti neuvomaan ja kehottamaan eikä turvautua voimakkaisiin toimenpiteisiin kuin vain niitä tarvittaessa. Tarkastajat voivat myös luopua toimenpiteistä, jos ne aiheuttavat kohtuutonta haittaa. Samoin laillista metsästystä ei saa häiritä ja turvallisuutta lisäävää teknologiaa ei tule käyttää valvontaan.

Erätarkastajan toiminta, valvontatyö, on ohjeistettu suoritettavaksi mahdollisimman sovinnoillisesti. Tämä on tärkeää niin valvontatyön kohteille kuin kaikille metsästyksen ja kalastuksen harrastajille, joiden toiminta tapahtuu lain puitteissa. On tärkeää, että tarkastusten kautta saadaan suojaa luonnonvaroja hyödyntäville sekä turvataan kestävä riistatalous ja kalakannat. Samalla pyritään ehkäisemään laittomuuksia ja saamaan nopea pääsy oikeudellisesti tärkeään näyttöön. Kaikkien, jotka noudattavat metsästyksen ja kalastuksen sääntöjä, tulisi nähdä lainsäädännön tiukentuminen positiivisena. Salametsästys ei ole metsästystä.

Arvoisa puhemies! Valiokunta katsoo tämän lakimuutoksen tukevan tehokasta erävalvontaa ja sen myötä kestävää luonnonvarojen käyttöä. Lain avulla Metsähallituksen erätarkastajat saavat käyttöönsä välineitä, joilla puututaan rikkomuksiin ja varmistetaan, että luonnonvarojen käyttö tapahtuu lain ja kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Yksityismailla meillä on jo toimivat käytännöt, ja kuten lakiesityksessä on, tämä koskee nimenomaan Metsähallituksen omien maiden valvontaa. Tosiasiassa meillä on 13 erävalvojaa tässä maassa, ja heidän työskentelystään tiedetään, että tämä valtion maiden seuraaminen on jo mittava alue. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

18.52 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Mietintö Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain ja metsästyslain 89 §:n ja kalastuslain 99 §:n ja 108 §:n muuttamisesta on saanut erinomaisen muotonsa tässä mietinnössä. Tähän mietintöön perustuslakivaliokunta antoi omat vahvat lausumansa siitä, miten erävalvojan tulee tilanteessa toimia, eli mikä hänen pitää mennä tilanteeseen neuvoen, opastaen ja tarvittaessa käskien.

Se, mistä tämä kritiikki nousi, nousi siitä, että tiedän muutamia tapauksia kotikunnassani, jossa erävalvoja on mennyt tarkastamaan rouvaa, joka puolukkasankkojen ja pienen kinnanpalatsikoiran kanssa meni keräämään puolukoita kotipihansa lähellä olevalle kankaalle. Siinä iski erävalvoja kiinni ja teki täyden tarkastuksen tähän rouvaan, jolla ei varmasti ollut asetta mukana, ja koirakaan ei ymmärtänyt metsästyksestä mitään, ei kerta kaikkiaan mitään, pelkäsi pientä hiirtäkin jo. Häntä epäiltiin salametsästyksestä. Onhan se nyt jotenkin käsittämätöntä, että tällaisista on päässyt tapahtumaan. Tätä varten perustuslakivaliokunta antoi vahvat ohjeet, miten tämän tulee olla, ja nimenomaan, että erävalvojalla pitää olla erittäin perusteltu syy mennä tekemään henkilöön menevää tarkastusta. Hänellä on oikeus neuvomalla ja ohjeita antamalla opastaa metsästäjiä, joita metsässä liikkuu, ja niin, että hän on oikealla tiellä ja kunnioittaa lakia.

Se väite — kuulin äsken tuossa puheenvuorot edustajilta Honkasalo ja Elo — että metsästäjät ovat rikollisia, ei pidä paikkaansa. Kyllähän siellä totta kai, niin kuin maantielikenteessäkin... Jos ajatte vaikka Helsingistä Lahteen, niin takuuvarmasti tälläkin välillä moni ajaa ylinopeutta ja rikkoo tieliikennelakia. Mutta ei niiden muutaman ylittäjän takia kaikkia Lahden ja Helsingin välillä liikkuvia ihmisiä pidä rikollisiksi leimata. Yhtä lailla siihen, mitä täällä riehuu, ihmisiä istuu kaduillakin, te voisitte joskus ottaa kantaa, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2024 vp

onko tämä Elokapinan toiminta laillista, kun häiritään tavallista elämää. Siinä teidän ehkä kannattaisi ansioutua hieman paremmin.

Se rikolliseksi leimaaminen on törkeä kunnianloukkaus sitä ihmistä kohtaan, kehen te väitteenne kohdistatte. Metsästäjäjärjestöissä 99,99 prosenttia ihmisistä toimii erittäin puhtailla papereilla. Suurin osa metsästäjistä tekee riistanhoitotyötä ampumatta yhtäkään riistalaukausta. Tiedän yhdenkin metsästysseuran porukan, jossa on monta, monta kaupungista tulevaa metsästäjää seuran jäsenenä, ja heidän panoksensa on riistanhoito ja vahinkoeläinten pyytäminen, kuten villiminkit, supikoirat, ja erilaisten ruokintapaikkojen rakentaminen, jotta riista selviää kovasta talvesta vaikeissa olosuhteissa vähän paremmin. Heidän leimaaminen rikollisiksi on erittäin tuomittavaa. Toivon, että edustajat ottavat tämän asian vakavasti eikä viattomia, hyviä ihmisiä mennä leimaamaan rikollisiksi sen tautta, että joku on lakia rikkonut. Joka puolella Suomea rikotaan lakeja, mutta suurin osa ihmisistä elää rehellisesti ja kunnioittaa lakeja. Heidän leimaaminen on erittäin moitittavaa.

Perustuslakivaliokunta todella määritteli tarkasti, mitä oikeuksia erävalvoijalla on. Hänen pitää saada työtään tehdä, mutta se ei oikeuta häntä mielivaltaisuuteen. Kuvitelkaapa vaikka, että täällä Helsingissä kävelette kadulla ja poliisi tulee tarkistamaan teitä — teidän laukkujaanne ja omaisuuttanne, autoanne penkomaan — kun olette sattumoisin kadulla, jossa viime viikolla tehtiin väkivaltarikos. Ei käy perusteeksi toimia tällä tavalla. Tämän takia, olkoon missä tahansa päin Suomea, viranomaisella on tietty toimivaltuus, ja hän sitä noudattakoon. Ja on myös toisinpäin: jos henkilöä puhutetaan, niin hänen pitää toki perustella, miksi hän jotakin tekee. Mutta jos joku ihminen kävelee metsässä vaikka kuntoillen, ei hän ole millään lailla velvollinen kenellekään sanomaan, millä asialla hän siellä liikkuu. Suomi on vapaa maa. Täällä saa vapaasti liikkua, kun kunnioittaa lakia. Ja esim. jos lenkillä olevaa rouvaa tai puolukassa olevaa rouvaa ruvetaan tutkimaan, että hän on rikollinen, niin se on kyllä törkeä rikos siltä itse tekijältä.

Toivon, että tässä asiassa tämä höyrypäinen suhtautuminen metsästyksen... Ymmärän, että vihreillä ja vasemmistoliitolla on erittäin negatiivinen ja kielteinen asenne yleensä metsästystä kohtaan, mutta kannattaa muistaa, että se on ikiaikainen nautinto-oikeus ja edelleen sitä tarvitaan riistakantojen järkevässä hoidossa, vahinkoeläinten poistossa.

Toivon hartaasti, että myös suurpetokannat saadaan järkevän metsästyksen piiriin, jotta voidaan kantaa hoitaa oikein. Se tilanne, mikä meillä tänäpänä Suomen maaseudulla on... Ja kaupungeissakin: sitäkin te olette nähneet, nyt kaupungissa niitä juoksentelee, ihan tässä Helsingin ydinkeskustan lähelläkin. Sitäkö te odotatte, että joku pieni lapsi jää suden suuhun? [Veronika Honkasalo: Sudet juoksee Helsingin keskustan lähellä?] — Niitä on ihan lähellä ollut tässä. Vasta olivat tuossa Kirkkonummen... Mitä kuntaa se Kirkkonummi onkaan? Siis siinä Kirkkonummella — Kirkkonummi on itsellinen kunta — Kirkkonummella oli susi, sehän kuvattiin, se oli ihan... Jos edustaja Honkasalo viitsisi tutkia hieman vaikka nettitietoja, sieltä se löytyy se videonpätkä.

Elikä jos te haluatte silmänne ummistaa tosiasioilta, niin te voitte sen toki tehdä, mutta kuinka moni äiti uskaltaa lapsen lähettää koulutielle, kun edellisenä päivänä susilauma on oleskellut siinä talon pihalla? Jos te joskus ajattelette tekojenne seurausta, puheittenne seurausta, niin olisitte varmaan hieman ymmärtäväisempiä sitä kohtaan, että suurpedot kuuluvat metsiin juoksemaan vapaasti — juuskoot siellä niin paljon kuin sielu sietää — mutta pihamaille, lasten kouluteille ne eivät kuulu. Tämä nykyinen politiikka, jossa on lähdetty siitä, että ihmisten pitää sietää suurpetoja pihamaillaan, on aivan väärää politiikkaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2024 vp

Sitten toinen, mikä on vielä pahempi juttu, ovat nämä niin sanotut koirasudet, joita sekä metsästyslain että lain vieraslajeista perustella pitäisi pystyä metsästämään ja saamaan ne pois saastuttamasta sitä oikean suden genetiikkaa.

Mitään vain ei ole asiassa tapahtunut. Mutta jos tämä meno jatkuu, niin tähän asiaan tulemme palaamaan paljon murheellisemmissa merkeissä. En sitä koskaan toivo, suorastaan kädet ristissä toivon, että kaikki säilyisivät huomiseenkin terveinä, mutta tällä menolla se ensimmäinen onnettomuus sattuu varmasti, koska niitä susia on. Äsken sain kuvan, kaverin metsästyskoira oli revitty kappaleiksi Lieksassa. Ja niitä on paljon, todella paljon.

Toivon hieman pidättyväisyyttä ja kunnioitusta niitä kohtaan, jotka tätä jaloa harrastusta, metsästystä, tekevät. He ovat hyviä ihmisiä ja tekevät tärkeää panosta sekä metsästämisellä että yhteiskunnan monella muulla alueella.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman poissa. — Edustaja Räsänen, Joona.

18.58 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tässä todella tätä erävalvontalakia ollaan muuttamassa ja monelta osin tiukentamassa ja antamassa erävalvojille uusia oikeuksia. Täällä on moni asiantunteva edustaja jo käsitellyt tämän lainsäädännön sisältöä, ja yhdyn pitkälti niihin arvioihin, joita tästä on sanottu, myös siihen, mitä valiokunta on tässä mietinnössä todennut. Pidän tätä hyvänä askeleena parempaan suuntaan ja siihen suuntaan, että näin voidaan huolehtia myös siitä, että me kaikki, ketkä liikumme luonnossa, noudattamme myös yhteisiä pelisääntöjä ja mahdollisiin väärinkäytöksiin kyetään myös puuttamaan. Tämä on minusta tärkeää.

No, sitten tässä salissakin on noussut keskusteluun tämä erävalvojien alueellisten oikeuksien laajentaminen, mistä minusta ihan hyvät puheenvuorot täällä edustajat Honkasalo ja Elokkin ovat pitäneet. Ymmärrän hyvin sen näkemyksen, että olisiko tässä yhteydessä ollut nyt sitten syytä myös laajentaa tätä oikeutta. Tätähän todella siinä hallituksen esitysluonnoksessa jo esitettiin, ja tätä moni taho on tukenut. Mutta sitten on minusta hyvä huomata myös ne painavat perusteet, joilla itse asiassa niin oikeusministeriö kuin myös sisäministeriö ovat duubioineet sitä, että mikäli tällainen muutos tehdään, niin se itse asiassa tässä meillä suomalaisessa oikeudellisessa tulkinnassa, kun verrataan vaikkapa tämän muutoksen suhdetta pakkokeinolakiin ja niin edelleen, olisi kyllä aika mittava muutos. Ja sen takia itse kyllä päädyn siihen, että on hyvä, että nämä ensimmäiset askeleet otetaan, ja mikäli sitten jatkossakin on tarvetta edelleen näitä oikeuksia laajentaa, niin tätä olisi syytä arvioida uudestaan.

Tässä on hyvä huomata myös — niitä annettuja lausuntojakin kun katsoin — että täällä lähän nimenomaisesti viitattiin siihen, että Poliisihallitushan tätä oikeuksien laajentamista kannatti, mutta sitten esimerkiksi sisäministeriön poliisiosastohan vastusti, niin että tässä myös ministeriöllä ja virastolla on kohtuullisen erilaiset näkökulmat. Ja senpä takia myös päädyn siihen, että mikäli sitten jatkossa on vielä tarpeita laajentaa valvontaoikeuksia, niin se on sitten syytä tehdä kyllä vakaan harkinnan perusteella ja hyvien selvitysten perusteella.

Tässä vaiheessa lähtisin siitä, että viedään nyt täällä lävitse se, mitä myös valiokunta tässä on esittänyt, ja saadaan tehtyä nämä ensimmäiset muutokset ja ne tarvittavat tiukennukset, joita tässäkin on. Sen jälkeen voidaan, mikäli tarve niin vaatii, myös palata sitten myöhemmin tähän asiaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

19.01 **Veronika Honkasalo vas:** Arvoisa puhemies! Ehkä politiikan vastenmielisimpiä piirteitä on se, että annetaan väärä todistus kanssaedustajien puheista. Me emme ole täällä edustaja Elon kanssa missään puheenvuorossa esittäneet, että metsästäjät olisivat rikollisia, joten nämä edustaja Hoskosen väitteet eivät miltei osin pidä paikkaansa. Omassa puheessani tukeuduin esimerkiksi Poliisihallituksen ja Metsähallituksen lausuntoihin. Ja ajattelen niin, että on myös rehellisesti toimivien metsästäjien etu, että erävalvonta toimi ja että se on ulotettu myös yksityisille maille. Koen tämän edustaja Hoskosen toiminnan erittäin valitettavana, varsinkin kun hän nyt sitten näitten syytösten jälkeen vielä poistui salista.

Arvoisa puhemies! Halusin vielä varmistaa, että tämä esitys tuli tehtyä oikeassa muodossa, eli uusin tämän esityksen. Eli teen nimenomaan monisteen mukaisen pykälämuutosesityksen, jota edustaja Elo täällä aikaisemmin kannatti. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Se on kyllä tullut oikeassa muodossa, mutta hyvä varmistus.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.